

STRATEGIDOKUMENT FÖR
FRAMTIDENS RIDSKOLA

Maj 2017

Ridskola 2025

Svenska Ridsportförbundets ridskole- och anläggningssektion

SVENSKA RIDSPORT
FÖRBUNDET

Ridskolan har en central roll i svensk ridsports utveckling och verksamhetsidé; att erbjuda ridsport för alla – hela livet. Genom strategin ”Ridskola 2025” vill vi ta ut riktningen för en hållbar utveckling av den svenska ridskolan in i framtiden. Planen bygger bland annat på den största undersökningen om ridskolan hittills, samt flera uppföljande workshops.

Undersökningen (Novus 2015) visar att nio av tio ridskoleelever är idag nöjda med sin ridskola. Men för att möta framtiden står vi också inför flera utmaningar.

RIDSKOLAN IGÅR OCH IDAG

Dagens civila ridskola växte fram efter andra världskriget i samband med avhästningen av armén och utvecklingen av ett system med ackordshästar. Ett sätt att ta hand om arméns hästar i fredstid, som gjorde att ridskolor kunde hyra hästar till sin verksamhet mot en mindre kostnad.

Samtidigt slog statliga hästutredningar också fast att människor som satt mycket på sina arbeten mätte bra av att röra sig och rida på sin fritid. Ridsporten skulle därför utvecklas till en folksport. Med hjälp av totalisatorpengar införde staten också rabatterade ridbiljetter och gav förmånliga lån till ridhusbyggen. Det var via ridskolan som ridsportens resa från överklassport till folkrörelse tog sin början.

Inom Svenska Ridsportförbundet finns idag 463 ridskolor. Totalt görs cirka fem miljoner uppsittningar på ridskola varje år. Ridskolan erbjuder idrott, fritid och folkhälsa och är ett ovärderligt kunskapscentrum med hästen i centrum.

Här tar också många framgångsrika ridsportkarriärer fart. Den svenska ridskolan är världsunik på flera sätt. Dels genom ridsportens förankring i idrottsrörelsen, men framförallt för ridskolan gör ridsporten tillgänglig för så många. Det finns ridskolor över hela landet som är öppna för alla, så gott som varje dag – hela livet.

Totalt görs cirka fem miljoner uppsittningar på ridskola varje år. Ridskolan erbjuder idrott, fritid och folkhälsa och är ett ovärderligt kunskapscentrum med hästen i centrum.

VISION

Världens bästa ridskola – för alla, hela livet

RIDSKOLANS VERKSAMHETSIDÉ

Ridskolan ska inspirera till ett livslångt intresse och vara förstahandsvalet när det gäller ridsport – som folkhälsa, fritid eller idrott – där man utvecklas på sina egna villkor. Här ska så många som möjligt få möjlighet att mötas och växa tillsammans med hästar. Ridskolan ska stå för gemenskap, passion, kunskap, utveckling och hästhantering av högsta kvalitet.

Det här är ett arbetsdokument där vissa formuleringar kan komma att uppdateras efter hand.

NOVUS-UNDERSÖKNING OM RIDSKOLAN

För att vara relevant och möta framtiden är det viktigt att ha kunskap om omvärlden och hur omvärlden uppfattar ridsporten och ridskolan. Med hjälp av undersökningsföretaget Novus gjordes under 2015 den mest omfattande undersökningen om den svenska ridskolan hittills. Undersökningen bygger på intervjuer med ridsportens aktörer (elever, ridlärare med flera), beslutsfattare i kommuner, föräldrar till ridande barn, men också föräldrar till låg- och mellanstadiebarn utanför ridsporten. Totalt medverkade närmare 1 000 personer i undersökningen.

FOTO: MIKAEL SJÖBERG

Kortfattat visar undersökningen att:

- ◆ Nio av tio ridskoleelever är nöjda med sin ridskola.
- ◆ Generellt upplevs ridskolan som bra med bra ridlärare och gemenskap.
- ◆ Roligast på ridskolan är samvaron med hästen - ”här och nu” - och gemenskapen med andra.
- ◆ Bland styrkorna jämfört med andra idrotter märks: att lära sig ansvar, samspelet med hästen utvecklar människans empatiska förmåga, gemenskapen och att alla deltar på lika villkor.
- ◆ Nästan varannan förälder har en positiv inställning till ridsport som idrott.
- ◆ Åtta av tio kan tänka sig att låta sitt barn börja rida på ridskola.
- ◆ 57% av föräldrarna har besökt en ridskola och av dessa upplevde 70% det som något positivt och väldigt få som negativt.
- ◆ Många kommuntjänstemän har enligt egen uppfattning god kunskap om ridskolan i kommunen.
- ◆ Många (58%) av eleverna känner till kvalitetsmärkningsystemet och upplever det som ett bra och tryggt verktyg.

Men rapporten pekar också på:

- ◆ Att varannan förälder inte har någon relation till ridsporten alls.
- ◆ Att många upplever ridsporten som en icke existerande sport.
- ◆ Att många uppfattar ridsporten som dyr, svårtillgänglig och tidskrävande i en allt mer stressad värld.
- ◆ Föräldrar oroas av skaderiskerna. Något som i sin tur kan påverka valet av idrott.
- ◆ Bristen på killar.
- ◆ Bristen på kommunalt stöd.
- ◆ Dålig kännedom om ridskolans mervärden (folkhälsa, avstressande, friluftsliv, socialt, ledarskola, hästkraft som växtkraft).
- ◆ Vikten av att hantera och motivera användandet av hästen ur ett etiskt perspektiv.

NULÄGE, UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Ridskolans utmaningar och resultaten ur Novus-undersökningen diskuterades under 2016 på en serie workshops runt om i landet. Nedan följer en sammanfattning av diskussionerna, som också ligger till grund för den strategiska planen.

Utbildad personal för kvalitet och säkerhet

Ridskolan är en av få arenor inom idrotten där yrkesutbildad personal leder verksamheten. Det är en styrka och en förutsättning både för kvalitén och säkerheten, och för att föräldrar ska känna sig trygga att lämna sina barn på ridskolan. Det finns ett behov av att ytterligare öka kompetenserna hos ridlärarna, bland annat när det gäller ridning.

Den fysiska och psykiska arbetsmiljön för ridlärarna är en annan utmaning. Med omoderna anläggningar utan tekniska hjälpmedel kan arbetet ofta bli tungt. Att arbeta med en föränderlig, ideell arbetsgivare (styrelse) som ibland har bristande kunskaper om sin arbetsgivarroll kan vara svårt. En väl fungerande samverkan mellan styrelse och personal är en framgångsfaktor som lyfts fram, men som idag saknas hos många ridskolor.

Många ridlärare erfar att yrket har en låg status och att det är svårt att skapa attraktivitet. Det finns en upplevelse att hippologutbildade ibland ser ridlärarrollen som en språngbräda mot andra yrken, som upplevs mer spännande. En utmaning är att rekrytera de ridlärare som har högst kompetens till ridskolorna.

VIKTIGASTE SKÄLEN TILL ATT BÖRJA PÅ RIDSKOLA

Enligt föräldrar, ridlärare, ridskoleelever, förtroendevalda m fl

- + Bra motion
- + Bra rykte/bra ledare
- + Inte tid/råd att ha egen häst
- + Föräldrar är/varit aktiva
- + Gillar hästar/djur
- + Gemenskap/samvaro
- + Attityden
- + Bra hästmateriäl
- + Att alla är välkomna
- + Tillgängligheten/Närheten
- + Kompisar som rider
- + Varit med på aktivitet som väckt intresse
- + Kan utveckla min ridning
- + Att hästarna har det bra

Man börjar på ridskolan antingen i 5-7 års åldern... eller kvinnor i 35-40 års åldern som börjar igen

Idealitet och engagemang

Det finns en stor stolthet kring att driva föreningsverksamhet som bidrar till att alla kan vara med, att det är en idrott man utövar över köns- och åldersgränser och en jordnära demokrati- och ledarskola. Samtidigt är ridavgifterna en tröskel just för att alla ska kunna vara med.

Även om ridskolan har utbildad personal vilar verksamheten också på en stor idealitet. Det gäller att hitta former som fångar människors engagemang och vilja att arbeta ideellt. Eftersom man ansvarar för levande djur har ridsportens föreningsstyrelsen i större utsträckning än andra idrotter, även en krav- och regelstyrd verksamhet att hantera.

Ovanpå det kommer driften av anläggningarna och personalansvaret. I styrelserummet behöver kunskapen för att leda och utveckla verksamheten vara stor inom en rad olika områden. Ledamöter kommer och går och det saknas ofta kontinuitet och kunskap som behövs för ett långsiktigt arbete. Tiden går istället åt till att "hålla näsan ovan vattenytan och släcka bränder". Utvecklingsfrågorna prioriteras lägre liksom till exempel frågor som rör struktur, arbetsledning och kommunpåverkan.

Många ridskolor upplever en ökad konkurrens med privata tävlingsklubbar och andra privata aktörer. Det är också otydligt för många människor vad det innebär att vara medlem, när allt fler agerar ur ett kundperspektiv.

Ridskolehästen

Att säkerställa att vi arbetar för god hästhållning med hästens välbefinnande i centrum, är ett ständigt pågående arbete och en utmaning. De etiska och moraliska frågorna kring hästen behöver ständigt aktualiseras så att vi, både för oss själva och allmänheten, kan stå upp för att våra hästar har det bra på ridskolan.

Många ridskolor upplever att det är svårt att hitta bra och utbildade hästar med rätt temperament. Både aveln, kostnaderna och hästarnas utbildningsnivå pekas ut som problemområden. Dessutom prioriteras inte alltid resurser så att ridlärarna kan utbilda hästarna på bästa sätt. Mindre ridskolor pekar också på utmaningen att erbjuda en variation av hästar som passar ryttare på olika nivåer.

Ridskola för alla

Yrkesutbildade ridlärare borgar idag för en generellt hög kvalitet i både utbildning och pedagogik på ridskolan. Väl fungerande ridlektioner följer ofta en röd tråd genom utbildningen för både ryttare och häst.

Att jobba med den individuella utvecklingen hos varje ryttare i en grupp är en utmaning. I vissa fall tryter tålmodet när det gäller att utvecklas i sin egen takt. Många vill gå för fort fram i förhållande till kunskapsnivå, något som ibland kan äventyra säkerheten. Traditionen kring hur vi erbjuder lektionsridning är starka och många gånger behöver ridskolorna bli bättre på att möta olika önskemål kring flexiblare alternativ.

Föreningarna ser en mer utbredd attityd att komma till sadlad häst och genomföra lektionen samtidigt som tiden med hästen i stallet blir mindre. Föräldrar plockar upp sina barn direkt efter ridlektionen. Det finns en förväntan att allt ska vara organiserat och ledarett. Men att bli en duktig ryttare och "hästmänniska" kräver tid tillsammans med hästarna. Att öka inresset för hästar och hästkunskap är dessutom en viktig säkerhetsfråga.

Ridskolan är så mycket mer än den uppsuttna verksamheten. Det är en fristad och en trygg plats att hänga på tillsammans med djur och människor. Ridskolan är en plats, ofta nära naturen, som utvecklar både handlingskraft och empati hos människor. Ridskolan som fritidsgård öppen sju dagar i veckan, är en viktig del i varumärket. Vem ridskolan finns till för, var en stor fråga i workshopsamtalen. Många upplever det som positivt att vara en tjejdrott där tjejerna får ta plats men samtidigt saknar många killarna. Ridsport är en fantastisk idrott för många olika grupper men den skulle kunna betyda mer för fler. Anläggningar står dessutom ofta tomma dagtid med en utvecklingspotential för verksamhet under dessa tider.

Idag finns få personer med utländsk bakgrund inom ridsporten. Men invandringen till Sverige ger möjligheter att få fler att upptäcka stallet på sin fritid, och i samband med senaste tidens stora flyktingströmmar har många föreningar bevisat att ridskolan kan göra viktig samhällsnytta.

Ridsport är en aktivitet som lockar hela familjen och det är inte ovanligt med vuxna återvändare. Däremot har vi en utmaning att behålla 13-16 åringarna och att behålla ryttare som köper en egen häst. Eterfrågan på teknik och digitala hjälpmedel för att effektivisera arbetet är stor på många ridskolor, men i dagsläget är teknikanvändningen generellt låg.

FOTO: MIKAEL SJÖBERG

Ekonomi

Med hästhållning och anläggningsdrift blir föreningarnas ekonomiska ansvar omfattande och många kämpar med att få intäkterna att räcka till. Kostnaden för individen är en kärnfråga som gör att många vill hålla avgiften nere men samtidigt ökar kostnader för hovslagare, veterinärer, foder, personal med mera. Den ekonomiska frågan är nära kopplad till anläggningsdriften där ridsporten inte får samma stöd kring anläggningen som andra idrotter där kommunerna i stor utsträckning både äger och driver anläggningarna. Kommunernas syn på och kunskap kring ridsporten är begränsad. Även om den upplevda kunskapen i Novus-undersökning är generellt hög.

Anläggningen

Verksamheten bedrivs ofta i omoderna och slitna anläggningar med brist på tekniska lösningar. Det gör dem både tungarbetade och dåligt anpassade utifrån hästens och människornas behov, och ökar belastningen på både personal och ideellt engagerade.

Andra utmaningar handlar om markfrågan. Många ridskolor blir inbyggda när bebyggelsen sprider ut sig och där det saknas exempelvis beten. För de ridskolor som ligger längre ifrån bebyggelsen är tillgängligheten en utmaning. Ofta saknas kollektivtrafik och många barn och ungdomar är beroende av föräldrarnas tid och engagemang för att kunna ta sig till ridskolan.

Stora regionala skillnader

En viktig utgångspunkt i strategiarbetet är kunskapen om att ridskolans förutsättningar varierar kraftigt över landet. Elevunderlag, tillgänglighet och kommunsamarbeten ser till exempel väldigt olika ut och förutsättningarna för ridskolor i stadsnära regioner och på landsbygden varierar avsevärt.

RIDSKOLANS STRATEGISKA OMRÅDEN

För att under strategiperioden 2017–2025 arbete mot visionen ”Världens bästa ridskola – för alla hela livet, har vi valt att fokusera på fem områden:

En säkrare ridskola

Övergripande mål: Att ridskoleverksamheten i varje detalj ska genomsyras av säkerhet och trygghet för hästar och människor.

Effektmål: Ridskolan är en trygg och säker plats för idrott och fritid där fler lär sig mer om hästar och säker hästhållning. Och där antalet olyckor minskar.

Det innebär att:

- ◆ Vi ska inspirera fler att ägna mer tid tillsammans med hästar. Att bli en duktig ryttare/kusk och ”hästmänniska” kräver tid och kunskap.
- ◆ Vi ska använda modern teknik för att skapa intresse, sprida kunskap och göra det lätt att göra rätt och lära säkra grepp och rutiner
- ◆ Vi ska inkludera föräldrar och få dem att känna sig trygga genom att sprida kunskap om verksamheten, hästar och säker hästhantering
- ◆ Vi ska genom förebyggande arbete, uppföljning och system för olycksrapportering minska antalet olyckor/tillbud
- ◆ Vi ska arbeta för att ridskolan är en levande mötesplats och en jämlik miljö där alla trivs och känner sig trygga

Ridskolehästen i fokus

Övergripande mål: Utbildade och välmående ridskolehästar som trivs i en bra och säker miljö.

Effektmål: Ridskolan har en god hästhållning som bygger på kunskap, etik och moral där häst får vara häst och där hästvelfärd är ett centralt begrepp i arbetet. Ridskolan har välutbildade hästar som bidrar till ryttarutvecklingen.

Det innebär att:

- ◆ Vi ska arbeta för hästarnas bästa i alla verksamheter på ridskolan och verka för ökat ansvar och respekt för hästarnas väl.
- ◆ Vi ska vara tydliga och transparenta kring hur vi tar hand om våra hästar och står upp för djurvelfärd.
- ◆ Vi ska öka takten när det gäller att sprida hästkunskap och inspirera fler ska lära sig mer om hästar och deras naturliga förutsättningar.
- ◆ Vi ska utveckla system och riktlinjer för långsiktig utbildning av ridskolehästar och verka för samsyn och dialog kring dessa frågor över hela landet.
- ◆ Vi ska verka för att ridlärare i högre utsträckning medverkar i ridskolehästarnas inskolning, utbildning och vidareutbildning.

Ökad tillgänglighet

Övergripande mål: Skapa relevanta och attraktiva mötesplatser och verksamheter tillgängliga för alla och med ridsportens värdegrund som tydligt riktmärke. Skapa förutsättningar så att fler har råd att rida och utvecklas på ridskola. Fler funktionella och ändamålsenliga ridskoleanläggningar.

Effektmål: Ridskolan bedriver en trygg, attraktiv, hållbar och utvecklande och kvalitativ verksamhet som är öppen för alla och är det självklara valet för den som vill lära sig om hästar och ridning.

Vi har säkra och ändamålsenliga ridskoleanläggningar där hästar och människor trivs och utvecklas, och som ger möjligheter till tävlingsverksamhet.

Det innebär att:

- ◆ Vi ska vara öppna för flexibla lösningar, samarbeten och verksamhetsformer som möter moderna människor och medlemmarnas önskemål. Utan att kompromissa med våra grundläggande värderingar.
- ◆ Vi ska arbeta för ökad mångfald och för att nå grupper som inte naturligt hittar till stallbacken.
- ◆ Vi genom en kraftfull kommundialog ökar intresset och förståelsen för ridsportens behov och förutsättningar bland beslutsfattare.
- ◆ Vi ska sprida kunskap om hur säkra och ändamålsenliga hästanläggningar byggs och underhålls på ett effektivt sätt.
- ◆ Vi ska arbeta för att ridskolan blir en naturlig del av kommunernas planering och infrastruktur och verka för bra kommunikationer.
- ◆ Vi ska skapa ekonomiska resurser för att hålla ridpriser, avgifter och driftskostnader nere.
- ◆ Svenska Ridsportförbundets modell för ryttarutveckling ska implementeras och göras tydlig för på ridskolan, så att de som vill inspireras att utvecklas vidare.

FOTO: MIKAEL SJÖBERG

Ledarskap och organisation

Övergripande mål: Öka kompetensen hos yrkesverksamma och övriga ledare på ridskolan.

Effekt mål: Ridskolan har en kompetent och engagerad styrelse och en motiverad personal som tillsammans skapar en god föreningsanda och nöjda medlemmar. Föreningarna har goda ekonomiska förutsättningar att driva anläggning och verksamhet. Alla leder och verkar i enlighet med ridsportens värdegrund.

Det innebär att:

- ◆ Vi ska sprida kunskap om hur man driver ridskola på ett effektivt, hållbart och affärsmässigt sätt.
- ◆ Vi med hjälp av modern teknik utvecklar verksamhetsstöd för ledarskap, styrelsearbete, ekonomi och drift.
- ◆ Vi arbetar för en bra och säker arbetsmiljö
- ◆ Vi genom kunskapsspridning och attitydpåverkan lyfter ridlärarens roll och status.
- ◆ Vi visar tydligt hur man leder enligt ”ridsportandan” och vår gemensamma värdegrund.
- ◆ Att vi aktivt arbetar för en rättvis fördelning av idrottsbidrag och LOK-stöd på ridsportens villkor.
- ◆ Vi ska arbeta för en ökad besöksverksamhet i alla distrikt.

Ridskolan – ett starkare varumärke

Övergripande mål: Öka kunskapen om ridskolans möjligheter och värden, både internt i organisation och hos allmänheten.

Effekt mål: Ridskolan har ett tydligt varumärke som attraherar många. Ridskolan har en naturlig plats i samhället och tydlig plats på kommunernas agenda. Kommunernas kunskap om ridskolan är hög och ridsporten har likvärdiga förutsättningar och stöd som övriga idrotter.

Det innebär att:

- ◆ Vi genom att beskriva ridskolans värden och uppgift tydligare göra bilden av ridskolan stoltare och starkare.
- ◆ Positionera ridskolan som viktigt kunskapscentrum inom ridsporten.
- ◆ Skapa och sprida en gemensam berättelse om ridskolan och dess möjligheter.
- ◆ Erbjuder ridskolorna färdiga mallar och verktyg som förenklar kommunikationen med elever, föräldrar, media, skola, beslutsfattare, allmänheten m fl.
- ◆ Erbjuder information om ridskolan på andra språk.
- ◆ Skapa debatt och driva opinion i viktiga ridskolefrågor.

SVENSKA RIDSPORT
FÖRBUNDET